

Riktlinjer för beviljande av bidrag för landskapsvård fastställda av landskapsregeringen den 30.8 2004.

Bakgrund

Alltsedan förhistorisk tid till våra dagar har jordbruket präglat den åländska landskapsbilden. I kombination med naturgeografiska förutsättningar har resultatet blivit en mosaik av olika unika landskapselement och biotoper såsom lundar, ängar, åkrar, hagar, beten och strandängar.

Jordbruket och skogsbruket i vår tid har genomgått stora förändringar vad gäller såväl metoder, hjälpmedel som näringarnas struktur. Många äldre brukningsformer har gått ur tiden och därmed hotas vissa landskapstyper och en mängd arter av växter och djur som gradvis under tidens gång knutits till dessa att utrotas. De kulturpräglade naturtyper som främst är hotade idag är t.ex. lövängar, hagmarker, lundar, naturbeten och strandängar. Ca 50 % av alla i Finland hotade arter av växter och djur lever i kulturframkallade naturtyper.

Styrmedel

Att stoppa den från naturvårdssynpunkt negativa utvecklingen som sker på marknadskrafternas villkor är på sikt inte möjligt, men från naturvårdssynpunkt är det angeläget att utnyttja alla tänkbara sätt att förhindra den pågående utarmningen av landskapsbilden och floran och faunan.

De styrmedel som idag står till buds är:

- Fridlysning, samt att förklara vissa arter särskilt skyddsvärda enligt landskapslagen (LL).
- Freda områden som naturreservat enligt LL om naturvård.
- Jordbrukets miljöstöd.
- Beviljande av bidrag för att uppmuntra till frivilliga insatser.

Bidraget

Sedan 1985 har anslaget "Miljövårdsbidrag i skärgården" funnits och bidrag beviljats för olika projekt i skärgården. Från 1993 har detta bidrag omvandlats till "Bidrag för landskapsvård".

Anslaget är i första hand avsett som bidrag för projekt som syftar till att återställa eller befrämja olika typer av kulturframkallade naturtyper. Även andra projekt som kan anses ha stor betydelse för ett områdes landskapsbild bör kunna komma ifråga efter noggrann prövning i varje enskilt fall.

I första hand är stödet riktat till marker och sökanden som inte kan erhålla jordbrukets miljöstöd.

Bidraget kan sökas av kommuner, föreningar eller enskilda personer inom landskapet Åland, men bör inte omfatta privat tomtmark (trädgårdar) eller mark som avses att inrättas som tomtmark.

Projektet kan vara påbörjat när ansökan inlämnas. För redan genomförda projekt ges ej bidrag.

Som exempel på projekt lämpliga att understöda kan nämnas följande:

- Röjning ifrån naturvårdssynpunkt värdefulla lövängar, lundar och hagar etc.
- Stängsling av områden som betesmark i lövängar, hagar, strandängar etc.
- Bidrag för fördyrande arbetsmoment vid kulturmarksvård såsom hamling, handslåtter, byggande av bandfast gärdesgård, stengärdesgård etc. Bandfast gärdesgård skall fungera som hägnad för betande djur.
- Bidrag för anläggande eller vård av bestånd av inhemska vårdträd och alléer.
- Bidrag till vassslåtter och sjörestaurering inom områden av särskilt betydelse för landskapsbilden och fågellivet.
- Bidrag enl. särskilt prövning för vård av andra typer av miljöer såsom t.ex. underhåll av kulturhistoriskt synnerligen värdefulla byggnader med en framträdande placering i landskapsbilden. För byggnader hänvisas i första hand till museibråns anslag.

Grunder för fastställande av bidragets storlek

Bidraget bestäms som en vis %-sats räknad på de uppskattade material- och arbetskostnaderna för varje enskilt projekt - dock högst till visst belopp.

I samtliga fall vid landskapsvård är ett grundkrav att kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel inte får används.

Differentiering vid beräkning av bidragets storlek

Eftersom vården av vissa kulturmarker kan anses mer krävande och samtidigt vara mer angelägen än i andra fall, föreslås en differentiering av bidragets storlek:

Återskapande av löväng:

Inbegrips: rydjande, slåtter, efterarbete samt trädhamling. Hävvd av strandängar med slåtter eller bete. högst 75 % av beräknade kostnader

Återskapande/hävdande av löväng där vissa moment ej genomförs konsekvent; dock slåtter. högst 75 % av beräknade kostnader

Återskapande eller hävdande av lund eller beteshage. högst 65 % av beräknade kostnader

Övriga typer av projekt. högst 65 % av beräknade kostnader

Gärdesgårdar Bidrag ges normalt med 5 € per meter stängsel.

Om det inom aktuellt projektområde förekommer sådana arter av växter eller djur som av landskapsregeringen förklarats särskilt skyddsvärda, ges ett tillägg på 10 % om de föreslagna åtgärderna bedöms gynna arten/arterna ifråga.

Ansökan om bidrag

Ansökan inlämnas senast den 1 april det år bidraget önskas på för ändamålet särskilt uppgjord blankett. Om medel inte in-tecknats kan ansökan även ske efter 1 april. Ansökningar inkomna efter 1 april handläggs i mån av tid.

Sedan bidrag beviljats och arbetet bevisligen påbörjats kan förskott på bidraget utbetalas efter rekvisition från sökanden.

För ett och samma projekt kan bidrag efter ansökan utges under flera år i följd, dock icke under en längre period än fem år.

Utbetalning

Bidragsbeloppet utbetalas efter skriftlig redovisning och slutsyn vilket bör ske samma år bidraget beviljats vid äventyr rätten att utfå bidraget har förverkats. Utbetalning sker av högst den andel av kostnaden som anges i beslutet. Om möjlighet finns kan beviljat bidrag hållas till följande år. Sökanden skall i sådana fall kontakta landskapsregeringen före årsskiftet.

Mariehamn, den 31.8.2004.

Landskapsregeringsledamot

Gun-Mari Lindholm

Naturvårdsintendent

Håkan Slotte